

המשך הדו"ח של עורך „העולם הזה“ על סיורו במכללות של ארצות-הברית

הנושאת מדבקת-שלום. סמליה-שלום, דמוי הטיל, מופיע במאות צורות שונות — עם וכלי יונה, עם וכלי דגל אמריקאי, בתוספת מדבקות המכילות סיסמות כגון „עוד אמא תומכת בשלום“, „עוד חייל משוחרר בעד שלום“.

מה מביא מיליוני אמריקאים להזדהות כך בפומבי, להכריז מרחוק על דעותיהם, באמצעות מדבקות על המכוניות, סמלים בדשי המעילים, דגלים בחלונות בתיהם, ענקים על הצהארים, עניבות, כובעים, שערות וזקנים, מה סיכו של החי, שבו כל תספורת הופכת הפגנה, וכל נסיעה לביקור ידידה הופכת חלק מתהלוכה פוליטית?

זהו המשבר ההולך ומתעמק, העומד להטביע את חותמו על פרק בהיסטוריה האמריקאית שיביא קרוב לוודאי לשפיכת-דמים רבה, והעלול — לדעת הפסיכומיסטים — לגרום את אמריקה כולה לתהום.

אמריקה הפכה ארץ הפלאקאטים. הפלאקאט שעשה עלי את הרושם העז ביותר פורסם אחרי שהנשיא נכססן טען כי „הרוב השותק“ של העם האמריקאי תומך במדיניותו בויאט-נאם.

הפלאקאט הוא כולו לבן, במסגרת שחורה, נושא רק כמה שורות קטנות של מכתב:

הכוב הגדול תמונה זו מן ההיסטוריה האמריקאית מזכירה את הפרשה המתוארת בסרט. נראים בה שרידי השבט האינדיאני צ'ירוקי, בדרום ארצות-הברית.

ה חוויה החזקה ביותר שלי, בחמשת שבועות סיורי ברחבי ארצות-הברית, באה ביום האחרון.

ישבתי בקולנוע בכוסטון וחזיתי בסרט בשם „למה, חייל כחול?“ זהו סרט מרגש, הנראה תחילה כמערבון תמים, גרוש הומור, והמסתיים בתיאור מתריד של מעשי-זוועה. אלא שהפעם אין האינדיאנים שוחטים את הלבנים, אלא להיפך. הסרט מראה, בגילוי-לב ברוטאלי, כיצד יצא צבא ארצות-הברית לפני מאה שנה, במדיו הכחולים, לבצע רצח-עם שיטתי באדומי-עור, כדי לפנות שטח-אדמה להתנחלות לבנה. האינדיאנים מתוארים כבני-אדם, שקטים ושוחרי-שלום, עם נשותיהם וילדיהם התביבים.

למה, חייל כחול?

„אבא ואמא היקרים, השתיקה שלכם הורגת אותי.“

יאוש בהרצליה-פיתוח

א בא ואמא. מי הם?

לילה אחד התאכסנתי בבית נאה בפרבר בניו-ג'רסי. (פרבר הוא, בשפה האמריקאית, אזורי-מגורים של האמידים. יפו היא „שכונה“, הרצליה-פיתוח וסביון הם „פרברים“).

הזמינו אותי לחצי יום של מנוחה, בין עשרות ההרצאות. בית נאה, בין בתים נאים אחרים. קומה מרווחת עם שני חדרי-שינה, עליית-גג, מרתף, מלפנים ומאחור מידשאה מטופחת. המיגרש גובל עם חורשה יפהפיה, שהבהיקה בשלל צבעים בשלכת.

בעל הבית הוא יהודי-למחצה. (יהודי שלם לפי ההלכה, כי האם היתה יהודיה). הוריו באו מרוסיה לארץ זרה, שאת שפתה לא למדו מעולם לדבר כהוגן. מארחי היה הבן הבכור. בימי המשבר הגדול של שנות ה-30 לא מצא האב, בעל המיבטא הזר, עבודה. הבן נטש את הלימודים בשנות העשרה שלו, עבד כמו כלב בעבודה גופנית מפרכת, עזר להוריים להתקיים ולאחים לסיים את לימודיהם. חוץ מזה עסק באתלטיקה חצי-מקצוענית, כדי להוכיח לגויים את גבריותו.

מאותה סיבה התנבז במלחמת-העולם לתפקיד קרבי בחיל-הים. אחרי שנים ארוכות של לוחמה שוחרר, ובעזרת זכויותיו כחייל משוחרר רכש השכלה מתאימה.

הוא עבד ימים כלילות, בנה לעצמו פרנסה, התקדם בקשיים עצומים. מנוי וגמור היה עימו להבטיח לשני בניו כל טוב. התחלה מבטיחה בחיים, השכלה במכללה טובה. ואכן עתה, באמצע שנות החמישים שלו, הגשים את חלומו: חייו: בית נאה בפרבר מכובד,

החיילים האמריקאיים מתוארים כעדת-רוצחים פרועה, האונסים, בוזזים, ואוספים קרקפות. הריגה סיסוגית של ילדים, ואונס הנשים לפני שחיתתן, מתוארות בריאליזם מהמם. בשיא העלילה, אחרי שהקציין האמריקאי פוקד לפתוח באש על האינדיאנים שהניפו את דגלי-הכניעה, יוצא אחרון הלוחמים האדומים בהתקפת-חידי על הגדוד האמריקאי כולו, ולפני הריגתו הוא מצליח לפגוע במפקד האמריקאי.

כאותו רגע פרצו מאות הצופים בקולנוע — רובם סטודנטים מאוני-

מאת

אורי אבנרי

ברסימת הארווארד — במחיאות-יכפיים סוערות. הם הכיעו את הזרזותם המוחלטת עם האינדיאנים, נגד הצבא של ארצם — הצבא שביצע רצח-עם, והנוקט עתה בשיטות דומות בויאט-נאם.

אני, הישראלי, ישבתי בחשיכה ותמהתי: מה יהיה סופו של דור אמריקאי זה, הלומד עתה כי מולדתו בנויה על רצח-עם, שכל אגדות-ילדותו היו שקר, שהמיתוס העיקרי שלו — המערב הפרוע — בא לחפות על זרעות ללא-ספור? (ובלבי שאלתי: האם יראו אי-פעם בירושלים סרט ישראלי על מאורעות דיר-יאסין? ואיך יגיבו דיירי השיכונים שניבנו במקום זה?)

כאותו רגע היטבתי להבין, יותר מאשר בכל עת אחרת, את עומק המשבר הרוחני העובר עתה על אמריקה.

מלחמת הדגלים

א יאפשר להתעלם מן המשבר הזה אף לרגע אחד. כי המשבר חודר להכרתך בכל עת.

אתה רואה דגלים. הדגל האמריקאי מתנופף בכל מקום — בתחנות-בנוי, בפתחי בתי-חרושת לנייר-טואלט, לפני משרדי-ציבור, מעל לדוכני קניקיות. לפעמים נוסף אליו שלט פטריוטי: „אהוב אותו, או הגר!“ — „זהו דגלך, התגאה בו!“ — „אני אמריקאי, ואני גאה על כך!“

זהו הסמל של מהפכת-הנגד, ההזדהות ההמונית עם אידיאל מעורפל האומר: לשמור על הקיים, להתנגד לאינטלקטואלים ולנוער, לתמוך במלחמת ויאט-נאם, להילחם בשערות הארוכות וברוח החדשה.

מאות אלפי בעלי-מכוניות הדביקו על שמשות מכוניותיהם מדבקות עם הדגל האמריקאי. אחרי כמה זמן אתה מתמחה בויהוי הפרצופים השייכים למדבקות אלה: פנים בשריות של בורגנים זעירים בשעיים, ביונסמנים צעירים הנמצאים בשלבי העליה, הורים נבוכים, בתולות זקנות המסורקות בהקסדה פאתטית, פועלים מבוססים בעלי שכר-איגוד-מקצועי.

אלה האחרונים הפכו עמודי-התחץ של המישטר הימני, לתודמתם של המארכסיסטים הצעירים באוניברסיטאות. „כובע הפח“, אותו חובשים פועלי הבניין והמיכרות, יחד עם „הצוארון הכחול“, הפכו סמל הריאקציה המיליטריסטית. הפועלים בעלי השמות הפולניים, האיריים, האיטלקיים, הלטיניים, האוקראיניים. הפכו חיל-חלוץ של הימין התוקפני, ונביאם הוא סגן-הנשיא בעל השם היחני ספירו אגניו, מפקד מסעי-הצלב נגד „הליברלים הרדיקליים“. מול כל מכונית הנושאת מדבקה של הדגל הלאומי יש מכונית

הסיסמה הנפוצה ביותר „המלחמה אינה בריאה לילדים ולכל דבר חי“, מודבקת על רבבות מכוניות בארצות-הברית, תלויה על צווארי נשים ועל הקירות. ממציא הסיסמה הפיצוה בכל העולם.